

CSIKÓS GÁBOR

„A tszcs szervezés miatt búskomorrá vált”. A felemás modernizáció egészségügyi vetületei

A vidék modernizálásának szocialista projektjében központi szerepet kapott a „nagyüzemi gazdálkodás”, aminek magyarországi kikényszerítésére 1948 és 1961 között került sor a kollektivizálási kampányok eredményeként. Noha a „fogyasztói szocializmus”, a „gulyáskommunizmus” valóban tárgyalható a modernizációs paradigmában, az életszínvonal növelésének vagy a mezőgazdasági termelékenységnek a súlykolása sokszor kiszorítja a súlyos válságjelek észlelését. Magyarország éppen ezekben az évtizedekben lett az egyik legtöbb alkoholt fogyasztó ország, növekedett az öngyilkosságok és a pszichés problémákkal küzdők száma is. A mintázatok romlásában nem kevés szerepet játszott a fiatalok, a nők illetve a vidékiek növekvő érintettsége. Ezen társadalmi válságjelek tárgyalása a Kádár-korszak öndiagnózisában a modernizációs narratívába simult, feltehető azonban, hogy a kollektivizálás sikerrel tabusított traumája valamint a kulturális dezintegráció legalább akkora súllyal jelentkezett. Az előadás a romló egészségügyi mutatók lehetséges okait tárgyalja, bemutatva a kutatási nehézségeket és illusztrációs szándékkal az OPNI raktári anyagából feldolgozott eseteket is.